

TAU Learning Aktiebolag

Org.nr. 556686-6082

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i TAU Hantverksskola Gymnasium i Malmö
kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tau Learning Aktiebolag att senast den **31 oktober 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder, med undantag för åtgärden som avser tillsvidareanställning av lärare som ska redovisas senast den **1 september 2023**. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Tau Learning Aktiebolag inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen.

Tau Learning Aktiebolag ska vidta följande åtgärder:

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att personalen och skolledningen vid Tau Hantverksskola Gymnasium ges kompetensutveckling som syftar till att ge insikt i skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt stödåtgärder enligt gymnasieförordningen (2 kap. 34 §, 3 kap. 5, 7-9 §§ skollagen (2010:800), 9 kap. gymnasieförordningen (2010:2039), Läroplan för gymnasieskolan [2011:144], nedan Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar).
2. Se till att vid minst ett tillfälle innan innevarande termins slut informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder 2022-10-31 (2 kap. 34 § andra stycket skollagen, 3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att rektorn tillsammans med lärare och elevernas mentorer gör genomgångar av och utvärderar samtliga elevers kunskapsutveckling och studiesituation en gång under vårterminen 2022 och härvid identifierar:
 - a) elever som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås
 - b) elever som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att de getts stöd i form av extra anpassningar, elever som det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga för, samt elever som uppvisar andra svårigheter i sin situation. (3 kap. 7 § och 15 kap. 19 a § skollagen; Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar)
 - c) elever som behöver studiehandledning på modersmålet.

4. Se till att de elever som identifieras vid genomgången enligt punkt 3a) ovan ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen; Lgy 11, 2.1 Kunskaper och 2.6 Rektorns ansvar).
5. Se till att de elever som enligt punkt 3c) identifierats ha behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd och att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).
6. Se till att upprätta rutiner för hur en anmälan till rektorn, om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd, ska göras och se till att all personal får information om skolans rutiner (2 kap. 9-10 och 34 §§ skollagen, 3 kap. 7 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).
7. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, inklusive de elever som har identifierats enligt punkt 3b) ovan, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 2022-05-13 – 2022-10-30 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder 2022-10-31 (3 kap. 7 § skollagen,).
8. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas innan 22-10-30, ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats avseende perioden 2022-05-13 – 2022-10-30. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder 2022-10-31 (3 kap. 9 § skollagen).
9. Se till att underrätta eleven och i de fall eleven inte är myndig elevens vårdnadshavare om hur denne/de kan överklaga beslutet om åtgärdsprogram till Skolväsendets överklagandenämnd, i samband med att eleven/de får del av beslutet (33 § förvaltningslagen och 28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen).
10. Se till att i de åtgärdsprogram som har utarbetats och beslutas under perioden 2022-05-13 – 2022-10-30 ange datum för när de särskilda stödåtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen. Dessa åtgärdsprogram ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 2022-10-31 (3 kap. 9 § skollagen).
11. Se till att upphöra med att ge distansundervisning som särskilt stöd (22 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande och introduktionsprogram

1. Huvudmannen ska säkerställa att elever får arbetsplatsförlagt lärande i den omfattning som anges i gymnasieförordningen (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).
2. Se till att skolförlagd utbildning endast används i de fall planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över eller då utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. I de fall skolförlagd utbildning används ska huvudmannen se till att denna så snart som möjligt förläggs till en arbetsplats (4 kap. 13 § gymnasieförordningen).
3. Huvudmannen ska, innan beslut om att den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen ska skolförläggas, samråda med det lokala programrådet (4 kap. 13 § gymnasieförordningen).
4. Se till att de handledare som ansvarar för elevers arbetsplatsförlagda lärande ges information, innan de tar emot en elev, om utbildningens mål och de kunskapskrav som finns för den kurs eller delar av kurs som förläggs som arbetsplatsförlagt lärande (4 kap 14 § gymnasieförordningen).
5. Se till att individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram i samtliga fall innehåller uppgifter om utbildningens mål och längd, de val av kurser som eleven har gjort, elevens studier i grundskoleämnen, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är positiva för elevens kunskapsutveckling och som ska ingå i utbildningen samt, när det är aktuellt, vilket yrkesområde som utbildningen inriktas mot (1 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Bedömning och betygssättning

1. Se till att elever och, för elever under 18 år, även vårdnadshavare, ges information vid utvecklingssamtal minst en gång per termin om elevens kunskapsutveckling och studiesituation i samtliga kurser respektive ämnen som eleven får undervisning i (3 kap. 3 § och 15 kap. 20 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg).
2. Se till att eleverna får information om de grunder som tillämpas vid betygssättningen; det vill säga vad som framgår av 8 kap. 2 § gymnasieförordningen samt de nationella kunskapskrav som framgår av kurs- eller ämnesplanen för respektive kurs (3 kap. 15 § skollagen).
3. Se till att upphöra med att bedöma och betygsätta elevernas kunskaper utifrån annat än de nationella kunskapskrav som framgår av kurs- eller ämnesplanen

för respektive kurs (3 kap. 14 §, 15 kap. 22 och 24 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

4. Se till att även information från det arbetsplatsförlagda lärandet, om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs, används vid betygssättningen (3 kap. 14 §, 15 kap. 22 och 24 §§ skollagen, Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).
5. Se till att eleverna får ett utdrag ur betygskatalogen minst två gånger per läsår (8 kap. 9 § gymnasieförordningen).
6. Se till att upphöra med att föra in betyg efter sommarskola som en ändring av betyg (3 kap. 20 § skollagen och 15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123).
7. Se till att upphöra med kommentarer till betyg i betygskatalogen (Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123).
8. Se till att alla ändringar och rättelser i betygskatalogen uppfyller kraven i 7 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123. I detta ingår att se till att rättelser och ändringar anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad.
9. Se till att den eller de som beslutar om ett betyg daterar och signerar uppgiften i betygskatalogen (7§ SKOLFS 2011:123).
10. Se till att examensbevisen innehåller de studievägs-koder som Skolverket föreskriver för respektive utbildning (Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:145).

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

1. Se till att elevernas närvaro i utbildningen kontrolleras och att vårdnadshavare till elever informeras samma dag om en elev inte deltar i utbildningen utan giltiga skäl. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (15 kap. 16 § skollagen).
2. Se till att upprätta rutiner för arbetet med att utreda frånvaro och i dessa klargöra vilken skolpersonal som ska ansvara för utredningen. Se till att all personal som har hand om utbildningen får dels kompetensutveckling om skyldigheten att utreda en elevs frånvaro när eleven har upprepad eller längre frånvaro, dels information om skolans rutiner. (2 kap. 9-10 och 34 §§ skollagen, 15 kap. 16 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

3. Se till att rektorn tillsammans med lärare, elevernas mentorer och elevhälsan går igenom alla elevers frånvaro minst en gång under vårterminen 2022 för att identifiera elever som har upprepad eller längre frånvaro (15 kap. 16 § skollagen).
4. Rektorn ska, beträffande alla elever som enligt rektorns bedömning har en upprepad eller längre frånvaro, inklusive de elever som identifierats enligt punkten 3 ovan, se till att frånvaron skyndsamt utreds och att de åtgärder som ska vidtas dokumenteras. I detta arbete ska samråd med elevhälsan ske. (15 kap. 16 § skollagen).
5. Se till att huvudmannen framöver upphör med att anställa obehöriga lärare tillsvidare i fall då undantagsbestämmelserna i 2 kap. 20 § skollagen inte är tillämpliga. För varje tillsvidareanställning som görs under perioden 2022-05-13 -2023-09-01 ska huvudmannen inkomma med anställningsbevis samt lärarlegitimation (2 kap. 20 § skollagen)

Styrning och utveckling av verksamheten

1. Se till att lärare, övrig personal och elever deltar i ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå (4 kap. 4 § 2 st. skollagen).

Förutsättningar för utbildningen

1. Se till att det finns tillgång till skolsköterska, kurator respektive specialpedagogisk kompetens i sådan omfattning att identifierade behov av medicinska, psykosociala och specialpedagogiska insatser för enskilda elever och på generell nivå kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).
2. Se till att rektorn gör en arbetsfördelning där det framgår vem eller vilka i personalen som ansvarar för att ge studie- och yrkesvägledning till eleverna och vad som ingår i detta uppdrag (2 kap. 29 § skollagen).
3. Se till att det finns tillgång till studiehandledning på somaliska för de elever som behöver sådant stöd (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Utbildningens innehåll

Inom den riktade tillsynen har Skolinspektionen utöver de granskade områdena också funnit brister i utbildningens innehåll. Huvudmannen ska vidta följande åtgärd:

1. Se till att huvudmannen ger eleverna på hantverksprogrammet föreskrivna kurser för den inriktning som de går. Detta innebär att samtliga elever som går inriktningen finsnickeri ska ges inriktningskurserna finsnickeri 1 och finsnickeri 2 (4 kap. 1 § GyF och SKOLFS (2010:43)).

Ägar- och ledningsprövning samt ekonomiska förutsättningar

1. Se till att samtliga företrädare inom huvudmannens ägar- och ledningskrets är lämpliga att bedriva gymnasieskola. Det förutsätter en förändring av den aktuella kretsen. Den person som Skolinspektionen har bedömt vara olämplig att bedriva gymnasieskola, TB, kan inte ingå i ägar- och ledningskretsen (2 kap. 5 och 5a § skollagen).
2. Se till att någon person i ägar- och ledningskretsen har insikt i skolförfattningarna (2 kap. 5 och 5a § skollagen).
3. Se till att någon person i ägar- och ledningskretsen har insikt i aktiebolagslagen och skatterättslig lagstiftning (2 kap. 5 och 5a § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

- Vad gäller att huvudmannen ska se till att det erbjuds och anordnas modersmålsundervisning för de elever som har rätt till det, har inget annat framkommit än att huvudmannens arbete uppfyller författningarnas krav (15 kap. 19 § skollagen, 4 kap. 19 § gymnasieförordningen). Ärendet avslutas därför i denna del.
- Vad gäller att huvudmannen har ekonomiska förutsättningar för att bedriva skolverksamhet har inget annat framkommit än att huvudmannen uppfyller författningarnas krav (2 kap. 5 § skollagen). Ärendet avslutas därför i denna del.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys inlett en riktad tillsyn hösten 2021 av Tau Learning AB (556686-6082) med gymnasieskolan Tau Hantverksskola Gymnasium i Malmö kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande och introduktionsprogram, bedömning och betygssättning, grundläggande förutsättningar för skolenheten, styrning och utveckling av verksamheten och förutsättningar för utbildningen. Skolinspektionen har också genomfört en ägar- och ledningsprövning och en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, övrig personal, biträdande rektorn och rektorn samt genom lektionsbesök den 11, 16, 17 och 29 november samt den 14, 15 och 20 december 2021. Representanter för huvudmannen har intervjuats den 26 – 28 januari 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, betygskatalog, individuella studieplaner, examensbevis och ekonomisk redovisning. I ägar- och ledningsprövningen har även skriftligt material inhämtats från Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i detta ärende även genomfört en uppföljning av beslut med föreläggande, som fattades den 4 juni 2021, efter en riktad tillsyn av Tau Hantverksskola Gymnasium våren 2021 avseende området extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterade i nämnda beslut att det fanns brister inom det granskade området. Huvudmannen inkom med svar på föreläggandet den 15 oktober 2021.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Skälen för beslut om föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av Skolinspektionens utredning framgår att alla elever i behov av extra anpassningar inte ges detta stöd. På fråga från Skolinspektionen om eleverna får de extra anpassningar som de är i behov av finns det lärare som ger exempel på sådana från sin undervisning, andra behöver få förklarat för sig vad extra anpassningar är, ytterligare några gör förväxlingar med särskilt stöd och någon säger att eleverna får så mycket som hen hinner ge dem. Representanter för elevhälsan uppger att det finns elever som inte får sina behov av extra anpassningar tillgodosedda. Enligt elevhälsan saknar lärare kunskap om och pedagogisk förmåga att ge extra anpassningar. På fråga från Skolinspektionen om elevhälsan ser några extra anpassningar i undervisningen svarar de nej. När rektorn får bemöta elevhälsans uttalande säger rektorn att extra anpassningar genomförs i undervisningen men att alla elever inte får de extra anpassningar som de är i behov av. Biträdande rektorn uppger att hen känner till att det finns ett behov av att öka kunskapen hos lärarna om extra anpassningar samt även om särskilt stöd.

Huvudmannen uppger i svar till Skolinspektionen (i dnr 2020:7473) att rektorn har beslutat om kompetensutvecklingsinsatser för personalen i form av att elevhälsan håller i workshops om extra anpassningar och särskilt stöd. Enligt elevhälsan har dock endast ett utbildningstillfälle genomförts av specialpedagog vid tidpunkten för Skolinspektionens besök. Specialpedagogen konstaterar, utifrån de

lektionsobservationer som hen har gjort, att lärarna behöver mycket mer handledning, bland annat på grund av att lärare saknar adekvat utbildning. På fråga vilka kompetensutvecklingsinsatser rektorn och biträdande rektorn deltagit i sedan Skolinspektionens beslut svarar rektorn att förutom att läsa skollagen har skolledningen inte gått någon utbildning avseende extra anpassningar och särskilt stöd.

Anmälan till rektorn

Huvudmannen uppger i svar till Skolinspektionen (i dnr 2020:7473) att de har gett både muntlig och skriftlig information om anmälningsskyldigheten. Det framgår dock av intervjuer att lärare inte alltid anmäler elevers behov av särskilt stöd till rektorn. Lärare ger i intervju olika svar på hur det går till om de ska anmäla elevers behov av särskilt stöd. Enligt representanter för elevhälsan finns inga rutiner på skolan för hur personal ska gå vidare om extra anpassningar inte räcker. Biträdande rektorn uppger att rutinerna kring hur anmälan ska göras inte är på plats ännu. Rektorn säger att en blankett ska lämnas till rektorn vid anmälan av eventuellt behov av särskilt stöd, men att hen känner till att det är ett problem med att anmälan görs på olika sätt. Lärare i en intervju säger att det finns elever som inte anmälts även om de är i behov av utredning av särskilt stöd och att det bland annat beror på att det finns många elever med stora stödbehov på skolan. Enligt elevhälsan kan anmälan göras till dem men de säger också att de inte känner till rutinerna på skolan kring att starta en utredning av särskilt stöd. En ytterligare anledning till att anmälan uteblir är enligt elevhälsan skolledningens och lärarnas bristande kunskaper om arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

Enligt elevhälsan finns det elever på skolan som inte har anmälts, men som har behov av särskilt stöd. Biträdande rektorn känner inte till att elever inte har anmälts, men säger sig inte vara tillräckligt insatt. Hen uppger dock att om lärare säger att elever inte anmäls så kan det vara så och att en möjlig orsak är att lärare inte har tillräcklig kunskap om särskilt stöd och att det ska anmälas. Rektorn uppger att det finns lärare som kan missa att anmäla behov av särskilt stöd, inte under ett helt år, men att det kan bli försenat. Rektorn säger att en möjlig anledning kan vara det stora antalet elever i behov av stöd, men även bristande kunskap om särskilt stöd hos lärare. Dock uppger hen även att det finns elever som inte anmälts på grund av att deras vårdnadshavare inte vill det.

Utredning av särskilt stöd

Huvudmannen uppger i svar till Skolinspektionen (i dnr 2020:7473) att skolan tillsammans med elevhälsoteamet har identifierat ett antal elever som kan vara i behov av särskilt stöd och att utredningar har startats för dessa elever. Det framgår dock av intervjuerna att en utredning inte alltid startar, även om anmälan har gjorts. Lärare säger att det finns fall då utredningar inte har startat, trots att lärare gjort anmälan och att det bland annat beror på att tillgången till elevhälsa inte är tillräcklig, vilket elevhälsan instämmer i. Att utredning inte startat handlar enligt elevhälsan också om skolledningens och lärarnas bristande kunskaper om arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Biträdande rektorn säger att om utredningar inte startar, trots anmälan, så kan det bland annat bero på att det behövs mer kompetens på skolan för att göra pedagogiska kartläggningar, vilket specialpedagogen nyligen signalerat.

Vidare uppger rektorn att en anledning till att utredningar inte startar efter anmälan kan vara att anmälan inte når rektorn på grund av att lärare, som borde känna till rutinen, inte följer den och därför kommer anmälan inte hela vägen fram till rektorn.

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt in och tagit del av skolans samtliga åtgärdsprogram med tillhörande utredningar. I den inkomna dokumentationen står angivet att elevhälsan har deltagit i utredningarna, men elevhälsan uppger i intervju att de inte har deltagit i arbetet med utredningar på skolan. De ser allvarligt på att deras namn och professioner står med i skolans utredningsdokument som Skolinspektionen har fått ta del av. När elevhälsans representanter får ta del av dokumenten säger de att de aldrig tidigare sett dem och att det, enligt deras uppfattning, inte är utredningar. De uppger att de har samtalat om och med vissa av eleverna som finns i dokumenten men att det inte har handlat om utredning av särskilt stöd. En representant säger att hen har rekommenderat dokumentmallarna som nu används, men att de nu ifyllda mallarna inte är utredningar. Det saknas exempelvis pedagogisk kartläggning och analys av elevernas behov av stöd och elevernas stödbehov framgår inte. Elevhälsan säger att biträdande rektor och rektor inte kan arbetet med att utreda och se till att elever får det särskilda stöd som de behöver. De säger även att det behövs ett elevhälsoteam där skolledningen ingår, för att starta och genomföra utredningar, vilket i dagsläget saknas.

Skolledningens uppfattning är att elevhälsan har deltagit i utredningarna genom de samtal som de har haft. De säger att differensen mellan deras och elevhälsans uppfattning om elevhälsan har deltagit eller inte kan bero på olika syn på vad en utredning är. Biträdande rektor säger att hen har skrivit utredningsdokumenten efter samtal med elevhälsan och säger också att hen ansvarar för att utarbeta särskilt stöd medan rektor tar besluten. Biträdande rektor tillstår dock att skolledningen behöver utveckla kunskap om extra anpassningar och särskilt stöd.

Oaktat elevhälsans och skolledningens olika uppfattning om de dokument som Skolinspektionen har tagit del av kan anses utgöra utredningar eller inte, framgår av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn att det till vissa åtgärdsprogram helt saknas utredningar samt att elevens behov av stöd, utifrån kartläggning och analys, inte framgår i de utredningar som finns. Någon lärare uppger att hen har arbetat på skolan i flera år och att det aldrig har funnits utredningar. Representanter för elevhälsan säger att skolan tar beslut om åtgärdsprogram utan att de har föregåtts av en utredning av särskilt stöd. De säger vidare att en pedagogisk kartläggning behöver göras i en utredning och att ett skriftligt underlag som visar på elevens behov behövs innan beslut om åtgärdsprogram, men att skolan aldrig jobbat på det sättet. Enligt elevhälsan beror detta på att kunskapen om arbetsgången kring särskilt stöd är låg. Enligt elevhälsan har specialpedagogen pratat med skolledningen om att skolan går direkt till åtgärdsprogram utan utredning av särskilt stöd.

Rektorn säger att hen kanske behöver mer av elevhälsans kompetens. Enligt rektorn utreder de vad eleven behöver när de sitter och pratar med elevhälsan, men uppger att det kan vara så som elevhälsan säger att det skolan kallar utredningar inte är det, och att hen kan förstå elevhälsans tanke att skolan upprättar åtgärdsprogram utan utredningar. Enligt rektorn finns ett kompetens- och kommunikationsglapp. Hen säger att det behövs ett förtydligande av olika begrepp och att elevhälsan berättar vad en

utredning är. Biträdande rektorn säger att de behöver gå igenom hur de ska lägga upp arbetet med utredningarna.

Biträdande rektorn och rektorn bekräftar att det vid tidpunkten för Skolinspektionens intervju finns några pågående åtgärdsprogram, till vilka det inte finns utredningar. I samband med genomgång av skolans utredningar uppger rektorn även att för någon elev har ett samtal med en vårdnadshavare varit grunden för beslut om särskilt stöd och för en annan elev en lärares beskrivning av att eleven behövde särskilt stöd.

Särskilt stöd

Huvudmannen uppger i svar till Skolinspektionen (i dnr 2020:7473) att de som stöd i arbetet med åtgärdsprogram använder Skolverkets allmänna råd och att detta sker i nära samarbete med vårdnadshavare och elevhälsa. Som nämnts ovan har Skolinspektionen inför tillsynen tagit del av skolans åtgärdsprogram. Skolledningen uppger i intervju att dessa avser samtliga elever som vid tillsynsbesöket har särskilt stöd. På fråga från Skolinspektionen om eleverna får det särskilda stöd som är beskrivna i deras åtgärdsprogram svarar rektorn ja. Dock bekräftar hen vid genomgång av elevernas åtgärdsprogram att det finns elever som inte får de åtgärder som finns beskrivna varken till sätt eller i omfattning. Vid Skolinspektionens genomgång av skolans åtgärdsprogram framkommer att samtliga elever ska ha elevassistent som åtgärd. Skolinspektionen noterar att omfattningen av elevassistent inte alltid är tydligt angiven i åtgärdsprogrammen, exempelvis står i ett åtgärdsprogram att eleven genom elevassistenten ska ha personligt resursstöd vissa delar av dagen, för en annan elev står att elevassistent ska ge "One to One undervisning" vissa lektioner samt skicka sms och ringa på morgonen för att eleven ska komma i tid. Skolinspektionen noterar även att i dessa åtgärdsprogram finns inte elevens behov av elevassistent beskrivna. En i personalen som är omnämnd som elevassistent i ett par åtgärdsprogram säger att hen vid tillsynsbesöket inte har börjat ge elever särskilt stöd. Representanterna från elevhälsan säger när de får bemöta uppgifterna om elevassistenter i åtgärdsprogrammen att de är tveksamma till antalet assistenter i förhållande till eleverna med åtgärdsprogram. Bland annat uppger de att några av eleverna som de känner till inte är i behov av elevassistent och i något fall inte i behov av särskilt stöd alls. De uppger även att diagnoser finns nämnda i åtgärdsprogrammen men elevernas behov av elevassistent finns inte beskrivet. När rektorn i intervju får bemöta elevhälsans bedömning att en av dessa elever inte är i behov av särskilt stöd säger rektorn att skolan kanske har gjort fel i bedömning.

Rektorn bekräftar i intervjun att det finns exempel på att behovet av elevassistent och omfattningen av detta som angetts i åtgärdsprogrammen inte stämmer i förhållande till vad eleverna får. Hen uppger att det finns exempel på att någon elev inte har och inte ska ha elevassistent även om det står så i åtgärdsprogrammet. Hen uppger också att någon elev inte får och inte ska ha så många timmar som finns angivet. Rektorn bekräftar också att elevassistent i ett fall innebär att eleven ska få "En till En-undervisning" av läraren på grund av att eleven är för snabb och behöver mer avancerade uppgifter. Vad gäller att det finns åtgärdsprogram där angiven stödåtgärd är anpassad studiegång så framgår det av intervjuer med skolledningen att de inte känner till att anpassad studiegång inte är en stödåtgärd som finns inom

gymnasieskolan. Biträdande rektorn säger att stödåtgärden anpassad studiegång innebär att en elev fokuserar på något eller har andra ämnen i sin studieplan. Enligt rektorn innebär anpassad studiegång att man gör ändringar i schemat – tar bort och lägger till. Rektorn tillägger att i ett av åtgärdsprogrammen står eventuell anpassad studiegång som åtgärd och att det inte är genomfört. På fråga från Skolinspektionen kring läxhjälp som särskilt stöd och om dess omfattning säger biträdande rektorn att det finns en otydlighet vad gäller vilken omfattning eleverna ska ha särskilt stöd i och med att det exempelvis inte står i vilken omfattning läxhjälp ska ges till en elev. Rektorn säger att omfattningen av läxhjälpen finns i elevernas schema och att informationen borde funnits med i åtgärdsprogrammet. När rektorn får bemöta att representanter för elevhälsan uppger att de inte känner till att de finns med som åtgärd i åtgärdsprogram säger rektorn att hen har för sig att hen har pratat med elevhälsan om det.

I ett av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av finns fjärrundervisning och läxhjälp "online" angivet som särskilt stöd, vilket enligt biträdande rektorn genomförs. Lärare säger i intervju att det handlar om distansundervisning, eftersom de ger eleven uppgifter men inte träffar denne i realtid. Biträdande rektorn uppger att hen inte känner till om de har ansökt om att bedriva distansundervisning som särskilt stöd. Skolinspektionen kan konstatera att någon sådan ansökan inte har inkommit till Skolinspektionen.

Uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram

Vid Skolinspektionens genomgång av åtgärdsprogram samt vid intervju med biträdande rektorn och rektorn framgår att det finns åtgärdsprogram som inte följts upp och utvärderats på ett år samt att det i åtgärdsprogrammen inte framgår vem som ansvarar för uppföljning respektive utvärdering av särskilt stöd. Enligt rektorn och biträdande rektorn finns ett par elever som har särskilt stöd vars åtgärdsprogram inte har följts upp och utvärderats på över ett år. Vad gäller övriga åtgärdsprogram uppger de att både uppföljning och utvärdering ska genomföras i december respektive i maj. Både rektorn och biträdande rektorn bekräftar att det inte framgår av åtgärdsprogrammen vem som ansvarar för uppföljning respektive utvärdering. Enligt biträdande rektorn behöver de se över strukturen gällande uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen. Vid genomgång av skolans åtgärdsprogram under intervjun bekräftar rektorn och biträdande rektorn att det är svårt att följa upp och utvärdera åtgärderna, utifrån hur de är skrivna i åtgärdsprogrammen, bland annat i och med att omfattningen av åtgärderna inte alltid framgår.

Studiehandledning på modersmålet

I intervjuer med elever, lärare och elevhälsans representanter framkommer att det finns många elever som behöver stöd på sitt modersmål. Intervjuade elever, varav vissa läser språkinträdning, uttrycker att de behöver mer hjälp på sitt modersmål och nämner arabiska, pashto, somaliska, tigrinja och urdu. En lärargrupp säger i intervju att de inte känner till om elever på språkinträdning erbjuds studiehandledning på modersmålet. Elevhälsans representanter uppger vidare att det finns elever i behov av studiehandledning på modersmålet, men att eleverna inte får det.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektor framgår att visst stöd i modersmål finns, men att elevers behov av studiehundledning på modersmålet inte är kartlagda och att det stöd som finns inte är tillräckligt. En lärargrupp uppger att skolan kan erbjuda stöd i arabiska, persiska, engelska, svenska och lite somaliska. Lärare säger i intervjun att de hoppas att eleverna får det språkstöd de behöver och att läraren som kan arabiska gör så gott hen kan. En annan lärargrupp säger att den stöttning eleverna får på sitt modersmål inte är tillräcklig, men att det fungerar bra ändå. Elevhälsans representanter säger i intervju att det finns många flerspråkiga elever som lärarna inte vet hur de ska arbeta med och att det behövs mycket handledning till lärare. Biträdande rektorn, som också är huvudmannens representant, säger sig inte känna till att det finns behov av studiehundledning på modersmålet och inte heller om det finns studiehundledning på modersmålet i något språk på skolan. Biträdande rektorn säger vidare att studiehundledning är rektorns ansvar och att det inte finns specifika studiehundledare på skolan utan att rektorn fördelar utifrån den personal som finns på skolan. Biträdande rektorn känner inte till om det görs någon kartläggning av elevers behov av studiehundledning på modersmålet och har inte i egenskap av huvudmannarepresentant följt upp studiehundledningen. Rektorn uppger i intervju att det finns behov av studiehundledning i arabiska och somaliska, men att det endast ges i arabiska. Enligt rektorn finns inget aktivt arbete med att kartlägga elevers behov av studiehundledning.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Det huvudsakliga syftet med utredningen är att fastställa om en elev har behov av särskilt stöd och i förekommande fall vilket behov av särskilt stöd eleven har. Det är nödvändigt att eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att medverka i utredningen (prop. 2009/10:165, s. 291). Det är vidare viktigt att tillvarata den specialpedagogiska kompetensen i ett tidigt skede. I den specialpedagogiska yrkesrollen ligger att göra pedagogiska utredningar på såväl organisations-, grupp- som individnivå samt att upprätta och praktiskt arbeta med åtgärdsprogram i samverkan med andra aktörer. Det bör endast i undantagsfall kunna anses vara uppenbart obehövt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160 s. 22 och 25).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet (prop. 2013/14:160, s. 29).

Distansundervisning är interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid (1 kap. 3 § skollagen). Distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11 a § skollagen inom ramen för en påbörjad utbildning i gymnasieskolan för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används. Distansundervisning får endast utföras av en huvudman inom skolväsendet som efter ansökan har godkänts som utförare av utbildning där distansundervisning används (22 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal (15 kap. 19 a § skollagen). Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation vid ett utvecklingsamtal (15 kap. 20 § skollagen).

Bedömningen av en elevs stödbehov i gymnasieskolan bör göras utifrån en helhetsbedömning av elevens förutsättningar att klara hela utbildningen. Det kan t.ex. innebära att stödåtgärder bör sättas in redan i inledningen av en kurs. Ett helhetsperspektiv på elevernas skolsituation är en viktig förutsättning för att t.ex. förebygga studieavbrott (prop. 2017/18:183, s. 40).

Enligt skollagen får beslut om åtgärdsprogram överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd (28 kap. 16§).

I 29 kap. 10 § skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31 och 32 §§ f samt 33 § om överklagandehänvisning.

Studiehandledning på modersmålet

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (9 kap. 9 § första stycket gymnasieförordningen).

Vissa bestämmelser om ansvar

Huvudmannen ska se till att personalen vid skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling och att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av författning (2 kap. 9–10 §§ skollagen).

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd (Lgr11, 2.2 Kunskaper). Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd som de behöver och för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Trots att det finns många elever med stödbehov så saknas det såväl fungerande rutiner för arbetet som kompetens att ge eleverna det stöd som de är i behov av. Utredningen visar att alla elever i behov av extra anpassningar inte får sådant stöd, att alla elever i behov av en utredning avseende särskilt stöd inte anmäls till rektorn, att utredningar inte alltid startar, trots att behov har anmälts, att elevhälsan inte deltar i arbetet med utredningar samt att alla åtgärdsprogram inte har föregåtts av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Det finns också exempel på att distansundervisning ges som särskilt stöd trots att huvudmannen saknar tillstånd för detta. Därutöver uppfyller åtgärdsprogrammen inte skollagens krav och följs inte alltid upp och utvärderas. Konsekvensen av bristfälliga rutiner i kombination med brister i arbetet i detta avseende är att det finns elever som inte får det stöd som de är i behov av för att nå målen för utbildningen. I de delar som

avser uppföljning av beslut i dnr 2020:7473 kan Skolinspektionen konstatera att huvudmannens vidtagna åtgärder inte har gett sådan effekt att bristerna har avhjälpats.

Arbetsplatsförlagt lärande och introduktionsprogram Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Arbetsplatsförlagt lärande

Av intervjuer med elever framgår att samtliga elever på skolan ska ha arbetsplatsförlagt lärande (APL) eller praktik, men att flera av de intervjuade eleverna inte har haft det alls alternativt bara haft skolförlagd APL. Intervjuade lärare på bygg- och anläggningsprogrammet (BA) berättar att det är svårt att få ut eleverna på APL och att det är ungefär hälften av eleverna som är ute på APL på en arbetsplats. Övriga elever har skolförlagd APL så kallad "in-house", som enligt lärarna inte blir lika bra. När eleverna har skolförlagd APL genomför de olika projekt på skolan och har vanligtvis en handledare som inte har yrkeskompetens utan är lärare i exempelvis något gymnasiegemensamt ämne. Enligt lärare på BA gör de ingen skillnad på APL och praktik och de prioriterar inte de nationella programmen framför introduktionsprogrammen vad gäller att ge eleverna tillgång till APL, utan de prioriterar de elever som kommer till skolan.

Av intervju med biträdande rektor framgår att skolan gör individuella bedömningar om elever ska ha APL eller inte. Som exempel ges att om elever inte kan hantera "praktiken" så skjuter de fram den. Enligt biträdande rektorn är det lite över hälften av eleverna i år 3 som haft sin APL på en arbetsplats. Biträdande rektorn säger, trots att många elever får skolförlagd APL, att de APL -platser skolan har täcker behovet av platser. Biträdande rektorn säger också att det kan vara av skäl kopplade till pandemin som elever fått skolförlagd APL. Biträdande rektorn ger dock flera exempel på att det handlar om individens förutsättningar, snarare än tillgången till APL platser, som avgör om eleven får APL eller inte. Biträdande rektorn säger att en del elever inte är mogna eller i balans för att komma ut eller behöver skolans trygghet och då får skolförlagd APL. Rektorn ger som exempel elever som behöver tränas på att komma i tid. Det kan också enligt rektorn handla om säkerhet; elever som inte kan hantera stora maskiner. Rektorn säger att elever får 15 veckors APL men att skolan räknar bort de veckor som varit "inhouse". Enligt biträdande rektorn finns det elever som endast haft skolförlagd APL i år 2 och i de flesta fall får eleven då skolförlagd APL under hela den APL- perioden. Biträdande rektorn säger att det förekommer att yrkeslärare fortsätter att söka efter APL på arbetsplats under tiden som eleven har skolförlagd praktik, men hen kan inte svara på om det alltid sker. Enligt rektorn är det mentorn som söker efter ny APL plats då eleverna har skolförlagd APL.

Av intervjuer med lärare samt skolledningen framgår att det inte finns något system för att säkerställa att samtliga elever erbjudits 15 veckors APL. Enligt lärarna finns uppgifter i systemet på hur mycket APL eleverna fått på arbetsplats och de säger att biträdande rektor har koll på det. Enligt biträdande rektorn är det dock yrkeslärarna som vet hur mycket APL som eleverna har haft, både på en arbetsplats respektive "inhouse". Biträdande rektorn säger att det inte finns någon sammanställning över hur

mycket APL eleverna har fått, men då Skolinspektionen har efterfrågat en sammanställning har skolledningen påbörjat att se över en sådan. Rektorn säger att det är mentorerna som har koll på hur mycket APL respektive elev har haft. Rektorn bekräftar att det inte finns någon sammanställning av hur mycket APL elever har fått.

Lokalt programråd

Det framgår av intervjuer att något samråd med det lokala programrådet inte har skett i de fall då APL genomförs som skolförlagd. Som framgår i avsnittet ovan framkommer i intervjuer med både elever, lärare och skolledning att ett flertal elever har skolförlagd APL istället för på en arbetsplats. Av intervju med biträdande rektorn och rektorn, som också är representant för huvudmannen, framgår att det har funnits ett lokalt programråd, dock utan representanter från samtliga branscher. Rektorn känner inte till om den skolförlagda delen av APL stämms av med programrådet, men enligt biträdande rektorn har de inte haft samråd med det lokala programrådet inför skolförlagd praktik.

Handledarnas kompetens

Av intervjuer med lärare framgår att handledarna inte informeras om utbildningens mål och de kunskapskrav som finns för den kurs eller delar av den kurs som förläggs som arbetsplatsförlagt lärande. Biträdande rektorn känner inte till att handledare inte informeras om vilka mål kurserna har och säger att det finns mallar som kan användas för detta. Enligt biträdande rektorn har de diskuterat att detta ska förmedlas och hen hoppas att det görs. Enligt rektorn står antingen moment, kurser eller kunskapskrav i de papper som handledaren får ta del av och säger sig inte känna till det som lärare uppger om att inte alla handledare informeras om vilka mål kurserna har. Rektorn säger vidare att om lärare säger så vill hen inte påstå att det inte stämmer. På frågan om rektorn kan säkerställa att handledare har den kompetens som krävs och får den information som de behöver säger hen att det är svårt att säkerställa. Vissa handledare har gått Skolverkets handledarutbildning enligt rektorn, men vad gäller övriga är det svårt att säkerställa kompetensen när lärare inte informerar handledarna om målen för kurserna.

Individuella studieplaner

Av inkommen dokumentation samt intervjuer framgår att elevernas individuella studieplaner inte är korrekta och uppdaterade samt att de inte används i planeringen av elevernas utbildning. Elever, som får ta del av sina individuella studieplaner i intervju, ger exempel på att de kurser och ämnen som anges i den individuella studieplanen inte stämmer överens med de som eleverna läser. I de individuella studieplaner som Skolinspektionen har tagit del av finns bland annat kommentarer om att elever "läser om" eller "kompletterar" ämnen eller kurser. Det finns också ämnen som är betygsatta trots att slutdatum för ämnet inte passerats. Både rektorn och biträdande rektorn säger att det är felaktigheter som inte ska finnas. I intervju med biträdande rektor, rektor samt inkommen dokumentation framkommer vidare att, för de elever som går IM, anges det inte i elevernas individuella studieplaner om de har några praktiska moment i sin utbildning, varken praktik eller APL. I de individuella studieplanerna framkommer inte heller utbildningens mål och längd.

Rättslig reglering

Arbetsplatsförlagt lärande

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett yrkesprogram i gymnasieskolan får utbildningen anordnas bara om planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska i nämnda fall bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Innan huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om detta ska huvudmannen samråda med det lokala programrådet. Om utbildning har skolförlagts på grund av det som sägs ovan, ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats (4 kap. 13 § gymnasieförordningen).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Av Prop. 2010/11:104 s. 21 om kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning framgår att handledarnas kompetens är avgörande för kvaliteten i den gymnasiala lärlingsutbildningen. Kompetens handlar dels om djup och bredd i yrkeskunskaperna, dels om kunskap om lärlingsutbildningens förutsättningar, t.ex. de mål och kunskapskrav som finns för den gymnasiala lärlingsutbildningen. Skolhuvudmannen har ett stort ansvar när det gäller att tillse att handledarna har den kunskap och erfarenhet som krävs för uppdraget. Det innebär att skolhuvudmännen bör ge handledare information, stöd och utbildning kring lärlingsutbildningens innehåll, mål, ramar och ansvarsfördelningen mellan skola och arbetsplats. En av utgångspunkterna för de förändringar som föreslås i propositionen är att fler ungdomar behöver slutföra en gymnasieutbildning med godkända resultat. Vidare konstateras att en stor andel av de elever som inte fullföljer en gymnasieutbildning går på yrkesinriktade program. Kvaliteten behöver därför stärkas inom yrkesprogrammen så att fler elever klarar utbildningen inom avsedd tid och samtidigt får kunskaper som kan leda till anställning eller eget företagande (s. 7-8). Mot bakgrund av dessa generella utgångspunkter är det Skolinspektionens tolkning att förarbetsuttalandena gällande huvudmannens ansvar för information, stöd och utbildning kring utbildningens innehåll även är tillämpliga när det gäller handledare på arbetsplatsförlagt lärande på yrkesprogram.

Individuella studieplaner

En individuell studieplan ska bland annat innehålla uppgifter om vilken studieväg eleven går på, de val av kurser som eleven har gjort, övriga kurser som ingår i elevens program och när det är aktuellt elevens studier i grundskolans ämnen. För en elev som går ett introduktionsprogram, ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen samt, när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot (1 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Av förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:183 s. 84 och 96-98) framgår bland annat följande: Gymnasieskolans introduktionsprogram saknar nationellt fastställda examensmål och programmets struktur och innehåll, det vill säga vilka grundskoleämnen och gymnasiekurser som ingår i elevernas utbildning, är inte reglerat i detalj. Gemensamt för introduktionsprogrammen är att utbildningen ska utformas utifrån elevens behov och förutsättningar, men då krävs att dessa behov och förutsättningar bättre tydliggörs i den individuella studieplanen som ska upprättas för varje elev. Det förutsätter i sin tur att skolan har information om varje elevs behov och förutsättningar och kunskap om tidigare skolerfarenheter. Målet med introduktionsprogrammen är att så fort som möjligt uppnå behörighet till ett nationellt program eller att förbereda för arbetsmarknaden. Utbildningens längd ska anpassas till varje elevs behov så att eleven får förutsättningar att nå målet för sin utbildning. För den enskilda eleven innebär det att utbildningen kan vara två år, tre år eller kortare eller längre än så. Den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens utbildningsplan och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syfte, längd och innehåll när det gäller den enskilde elevens utbildning. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett introduktionsprogram vad utbildning ska syfta till och hur utbildningen planerats för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att det föreligger brister i skolans arbete med APL och individuella studieplaner. Utredningen visar att huvudmannen saknar system för uppföljning av elevernas APL och därmed inte kan säkerställa att eleverna får APL i den utsträckning som skollagen föreskriver. Utredningen visar vidare att det, på felaktiga grunder, förekommer att skolförlagd utbildning ges istället för arbetsplatsförlagt lärande samt att samråd inte har skett med det lokala programrådet inför att utbildningen skolförlagts. Det framgår också av utredningen att handledarna inte alltid informeras om målen i de kurser som ska genomföras på APL. Därutöver uppfyller elevernas individuella studieplaner inte heller författningarnas krav.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utvecklingssamtal

I intervju med elever, lärare och rektor framgår att alla elever inte alltid får information om sin kunskapsnivå utifrån de nationella kunskapskraven vid utvecklingssamtal. I flera intervjuer uppger elever att de inte har fått information om sina betyg. När elever i intervju med Skolinspektionen får se sina individuella studieplaner finns det elever som säger att de aldrig har fått information om sina betyg, innan de nu ser dem i de individuella studieplanerna. Några elever säger att de får information om betyg och hur det går för dem vid utvecklingssamtal, några att de enbart får information om vissa ämnen och av vissa lärare samt ytterligare några att de inte har fått information. Det finns även lärare som säger att elever vid utvecklingssamtal inte alltid får veta hur de ligger till i alla kurser. Detta på grund av att lärare inte alltid hinner skriva alla omdömen och att det ibland är tekniska problem som gör att informationen inte når läraren som ska genomföra utvecklingssamtalet.

Rektorn säger att det kan ha hänt att elever inte har fått information om sin kunskapsutveckling i förhållande till de nationella kunskapskraven och inte heller information om sina betyg vid utvecklingssamtal. Rektorn säger vidare att tekniska problem vid överlämning av information mellan lärare inför utvecklingssamtal samt att lärare inte har hunnit, är orsaker till att eleverna inte fått information vid utvecklingssamtal. Rektorn säger att det inte är rätt att vårdnadshavare kommer till utvecklingssamtal och får reda på att läraren inte har något att säga.

Grunderna för betygssättning

Enligt intervju med elever, lärare och rektor informeras inte eleverna om de kunskapskrav som ligger till grund för betygssättning. Flera elever säger i intervju att de inte får information om vad som krävs för olika betyg, vilket gäller både gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnen. Enligt elever i flera intervjuer pratar inte lärarna om betygsnivåer, några elever säger att det endast är någon lärare som berättar. Exempelvis säger elever i några intervjuer att de bara får information om vad som krävs för att bli godkänd. Elever uppger även att de inte vet hur de uppgifter de gör är kopplade till bedömningen. Någon lärare säger i intervju att hen borde ta upp betygsnivåerna med eleverna mer. Någon annan lärare säger att hen i stort sett visar vad som krävs för ett E för det är inte så många elever som har varit aktuella för annat betyg. Rektorn säger att lärare ska informera eleverna om betygsriterierna och att hen har informerat dem om det. Hen säger att anledningen till att de inte gör det kanske är att de inte ser vikten av det.

Bedömning och betygssättning utifrån de nationella kunskapskraven

I intervju med elever, lärare, rektor och elevhälsa framgår att elevernas kunskaper inte alltid betygssätts utifrån de nationella kunskapskraven. Elever berättar exempelvis att det i idrott och hälsa ingår i bedömningen om de är ombytta till lektionen. Lärare i idrott och hälsa bekräftar i intervju att vara i tid och vara ombytt ingår i bedömningen.

Rektorn säger att hen har uppmärksammat detta inom ämnet idrott- och hälsa och har pratat med läraren om att det inte står i kunskapskraven. Rektorn säger även att hen måste ta tag i detta mer. I intervjuer berättar elever även att det finns ämnen där bland annat närvaro betygsätts. Rektorn säger att de har haft diskussioner om detta, exempelvis att närvaro inte kan ingå i bedömningen och att elever ska kunna vara otrevliga och ändå få ett A. Det framgår också av intervjuer med lärare att på APL bedöms elevernas närvaro, förmåga att komma i tid och hur de sköter sig. Det finns också några elever som i intervju säger att närvaro är det enda som krävs för att bli godkänd på APL. Rektorn säger att det inte ska vara på detta sätt och att hen sagt till lärarna att följa de olika värdeorden i kunskapskraven. Enligt elevhälsan handlar bedömning på skolan om hur många rätt eleverna har på uppgifter, tester och prov.

APL i betygssättningen

I intervju med elever och lärare framgår att det elever gör på APL inte alltid ingår i bedömningen av elevers kunskaper. I intervju säger några elever att de i samband med APL ska visa vad de kan. Någon elev tror dock inte att kunskaperna från APL används vid betygssättning, en annan säger att de på APL ska visa vad de lärde sig föregående läsår. Någon elev, från en inriktning, säger att lärarna har koll på bedömning av APL, men en annan elev på en annan inriktning säger att skolan skickade iväg dem fyra veckor på APL men bad inte att få någon information från APL-platsen, varken bedömning eller närvaro och att arbetsplatsen frågade om varför skolan inte hörde av sig. Ytterligare en elev säger att hen inte vet vad man ska göra för att klara sin APL då det inte finns någon kommunikation mellan APL och skolan så länge inte APL-platsen hör av sig till skolan om något.

Det finns lärare som berättar att eleverna har med sig dokument till arbetsplatsen som ska fyllas i, exempelvis en tidrapport och ett dokument där eleven utvärderas. Någon lärare säger att hen får tillbaka utvärderingsmatrisen och att den används vid betygssättning, dock uppger lärare även att dokumenten kan vara svåra att få i retur. Lärare från någon inriktning säger att de om möjligt får skriftlig feedback från arbetsplatserna. Vidare finns det lärare som i intervju säger att det på förhand inte är bestämt vilka kurser, eller delar av kurser, som ingår i APL och ska betygsättas. Det finns också lärare som säger att de avgör i efterhand om APL ska ingå vid betygssättning eller inte. Någon säger att det inte är säkert att APL ingår i betygssättning. Någon annan lärare uppger att hen inte kan fråga handledarna om bedömning för de har inte kännedom om vilken kunskapsnivå som en elev kan förväntas ha, men om läraren ser att eleven har utvecklats när den kommer tillbaka från APL så kan det påverka betyget.

När biträdande rektorn får bemöta utsagor från elever om att de inte känner till att det som de gör på APL ingår i bedömningen, att lärare säger att det inte är självklart att det som händer på APL används i bedömningen och att lärare inte vet vad i kurserna som är utlagt på APL och ska bedömas säger biträdande rektorn att hen måste gå vidare med detta. Biträdande rektorn säger att hen trodde att vetskapen om detta fanns hos lärarna och att hens bild varit att det som görs på APL tas med i bedömningen. Hen säger vidare att det kanske handlar om att ett uppföljningssystem behövs för att veta om den information som ledningen ger genomförs i verksamheten. Hen säger även att

problematiken hör samman med oklarheten kring vilka kurser eller delar av kurser, som ingår i APL. Rektorn uppger att de kan säkerställa att APL tas med i bedömning och betygsättning för 80 procent av eleverna, men att så inte är fallet för övriga. Rektorn bekräftar att mer konkret handledning till lärare behövs kring betygsättning i samband med APL.

Utdrag från betygs katalog

Av intervju med elever, lärare och rektor framgår att elever inte får betygsutdrag två gånger per läsår. Flera elever säger att de inte får sina betyg. Några säger att eleverna på skolan aldrig får sina betyg om de inte ber om att få dem. Andra säger att de inte har fått förra läsårets betyg, att de bara muntligt fått reda på att de är godkända. En elev säger att skolan lovade att skicka hem dem, men att de aldrig kom. Några lärare säger att ända sedan de började på skolan för flera år sedan har de hört från elever att de inte får sina betygsdokument. En lärare berättar att hen träffat en tidigare elev som slutade för flera år sedan som sagt att hen fortfarande inte har fått sina slutbetyg hemskickade. Enligt rektorn finns det en sanning i det elever och personal säger om att eleverna inte får sina betygsdokument, och säger att det kan vara en miss från skolans sida. Rektorn säger att eleverna kan få dem när de vill, men en gång om året i juni när de får sina slutbetyg skickar skolan betygsutdragen till eleverna. Dock uppger rektorn att eleverna trots detta inte alltid får sina betygsdokument.

Betygs katalog

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygs katalog från vårterminen 2021. Av Skolinspektionens granskning av betygs katalogen framgår att det finns brister i dokumentens utformning. I betygs katalogen finns kommentarer som enligt rektorn är skrivna av lärare och inte borde stå med. Ett exempel på kommentar i betygs katalogen är "kompletterat", som enligt rektorn kan betyda att eleven har något kvar innan betyg kan sättas men samtidigt säger rektorn att kommentaren inte borde stå med då eleven redan har fått betyg. Ett annat exempel på kommentar från samma lärare och avseende samma grupp elever är "komplettering", vilket enligt rektorn betyder att eleven inte har kompletterat och därför är kvar på F. Vid betyget F för vissa elever finns även exempel på kommentarer som "underlag saknas" och "underlag saknas på grund av frånvaro". Rektorn instämmer i att det borde ha stått ett streck istället för betyget F i de fall då underlag saknas och säger att det står fel i kommentaren. I samband med streck finns även kommentaren "Kollidering i schemat – inte haft dom lektionerna", vilket rektorn säger att hen inte vet något om. Rektorn pekar på elever i betygs katalogen som finns med trots att de har slutat och på något ställe finns kommentaren slutat med ett frågetecken efter. Rektorn säger att läraren kanske inte har sett eleven och undrar om hen är kvar. Kommentaren "Ej med i denna kurs" och "ej läst" finns om elever som finns med i betygslistor och inte fått betyg. Rektorn uppger att någon elev har slutat och att elever som inte har läst kursen borde tagits bort från betygslistan. I en betygslista för en gymnasiekurs står på ett ställe kommentaren "åk 9", vilket enligt rektorn är fel.

I betygs katalogen förekommer även att det, under raden med en elevs betyg, finns en extra rad med information om betyg och betygsdatum. Exempelvis står det att en elev

som gått sommarskola har fått betyget E den 5 juli 2021 och direkt under finns en extra rad där det står att eleven fått betyget F samma datum. I kolumnen benämnd Status står det "Ändrat". Enligt rektorn är detta historik om betyg, exempelvis när betyg är ändrade. Det framgår dock av betygskatalogen att detta inte görs konsekvent för alla elever där det i dokumentet står att betyg är ändrat. Rektorn uppger att inkonsekvensen beror på det digitala betygssystemet. Av samma anledning har en elev samma betygsdatum för det första betyget och det ändrade betyget trots att det står att eleven däremellan gått sommarskola, enligt rektorn.

Det förekommer även rättelser och ändringar av betyg i den betygskatalog som Skolinspektionen har tagit del av. Enligt rektorn innebär en rättelse att en elev inte har hållit med om ett betyg och kan visa på att den ska ha ett högre betyg, och efter det har läraren "rättat" betyget. Vid en elev står som kommentar "Fel infört" men som Status för betyget står "ändrat", dokumentet är underskrivet av lärare. Enligt rektorn skrev läraren in fel, men det som nu står är rätt. På flera ställen där det står att betyg är rättade eller ändrade saknas uppgift om vad rättelsen/ändringen avser, då endast ett betyg är angivet. Det saknas även datum och signatur av betygsättande lärare vid rättelsen/ändringen. Vidare saknas genomgående lärares signatur vid respektive uppgift om betyg i betygskatalogen. Ansvarig lärares underskrift finns endast längst ner på sidan och det framgår inte när signeringen har skett.

Examensbevis

Skolinspektionen har även tagit del av elevers examensbevis från vårterminen 2021. Vid Skolinspektionens granskning av examensbevisen framgår att det finns brister i dokumentens utformning. De studievägs-koder som står i examensbevisen är inte korrekta i förhållande till Skolverkets föreskrivna studievägs-koder. Det står exempelvis HVFIN - I och HVFIN - M, vilka saknas i Skolverkets förteckning över studievägs-koder.

Rättslig reglering

Information

Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal). En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket (15 kap. 20 § skollagen).

Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna och läraren ska samverka med vårdnadshavare och informera om elevernas skolsituation och kunskapsutveckling (Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg).

Av förarbetena till skollagen (Prop. 2009/10:165 s. 294f) framgår att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Utvecklingssamtalet är en viktig utgångspunkt för information och samtal mellan skola och hem om elevens utveckling mot målen. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanerna

och uppställda kunskapskrav. Av gymnasieförordningen framgår att det för varje ämne finns en ämnesplan och att av denna framgår kunskapskraven för varje kurs (1 kap. 4 § gymnasieförordningen) .

Eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen (3 kap. 15 § skollagen). Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s.299-300) framgår följande: Mål- och resultatstyrningen innebär att elever och lärare ska ha ett stort utrymme att tillsammans planera och utforma undervisningen till innehåll och arbetsätt. Arbetet förutsätter att läraren ska informera alla elever om mål och kunskapskrav i början av ett ämne och under utbildningens gång. Genom bra information om kunskapskraven i början av studierna kan många missförstånd som gäller enskilda betyg undvikas.

Betygssättning

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap.22 § skollagen). Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs (15 kap. 24 § skollagen).

Regeringen har genom Lgy 11 meddelat föreskrifter om hur betygssättningen ska gå till. Av Lgy 11 framgår att betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Läraren ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs. Läraren ska utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

Betyg ska utfärdas skriftligt (3 kap. 18 § skollagen).

Rektorn ansvarar för att eleverna informeras om rätten att få ett utdrag ur betygskatalogen. Om en elev övergår till en annan skolenhet eller avbryter studierna, ska eleven få ett utdrag ur betygskatalogen. När en elev övergår till en annan skolenhet ska läraren lämna skriftlig information till den nya skolenheten om de kurser som eleven har påbörjat men inte slutfört. Eleverna ska få ett utdrag ur betygskatalogen minst två gånger per läsår. Utdraget ska i förekommande fall innehålla uppgift om omfattningen av den frånvaro som eleven har haft utan giltigt skäl under terminen (8 kap 9 § gymnasieförordningen).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen). Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks (3 kap. 20 § skollagen).

Betygskatalog

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg efter varje avslutad kurs och på gymnasiearbete eller efter prövning, både när det gäller den som är elev i gymnasieskolan och när det gäller den som inte är det och att inte sätta betyg enligt 15 kap. 27 § eller 18 kap. 26 § skollagen. Sådana beslut markeras i betygskatalogen med ett horisontellt streck. Beslut om betyg ska genast kunna sammanställas för varje enskild elev. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (8 kap. 8 § gymnasieförordningen).

Om betyg inte har kunnat sättas enligt 15 kap. 27 § skollagen, ska detta markeras med ett horisontellt streck i de dokument enligt detta kapitel som rör gymnasieskolan (8 kap. 27a § gymnasieförordningen).

Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) innehåller enligt 1 § bestämmelser om hur betygskatalogen ska utformas. Enligt 7 § ska den eller de som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Förs betygskatalogen elektroniskt får uppgiften istället signeras med en sådan elektronisk signatur som avses i 2 § lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer. Vilka uppgifter om beslut om betyg i gymnasieskolan som betygskatalogen ska innehålla framgår av 12 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog. Enligt 12 § ska en betygskatalog i gymnasieskola innehålla kursens namn, poäng och kurskod samt elevens betyg efter genomgången kurs, elevens betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet samt i förekommande fall elevens betyg i ett ämne enligt grundskolans kursplan, ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. I 13 § framkommer vidare att det av betygskatalogen i gymnasieskolan ska framgå att ett examensbevis eller ett studiebevis har utfärdats samt vilka kurser som tagits med i examensbeviset eller i studiebeviset.

Av 15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår vidare att rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen och att följande gäller för sådana rättelser eller ändringar. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad.

Av bilaga 2 till SKOLFS 2011:123 framgår att rektorn ska skriva under sista sidan i utdraget ur betygskatalogen samt signera varje annan sida i utdraget och i förekommande fall bilaga till utdraget. Till underskriften på sista sidan i utdraget ska ges ett namnförtydligande. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 299) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att lärarna är väl förtrodda med det regelverk som gäller.

Examensbevis

Enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:145) om utformningen av examensbevis efter nationella program i gymnasieskolan ska examensbevis innehålla bland annat namn på den nationella inriktning, den särskilda variant eller den gymnasiala lärlingsutbildning eleven genomgått samt skolverkets studievägskod för utbildningen.

Skolinspektionens bedömning

Information om kunskapsutveckling, bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer att det finns flera brister i skolans arbete med information om elevernas kunskapsutveckling samt bedömning och betygssättning. Tillsynen visar att alla elever inte ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation vid utvecklingssamtalet, då de inte får information om alla kurser och ämnen som de får undervisning i. På samma sätt informeras eleverna inte heller om kunskapskraven i alla kurser och ämnen. I intervjuer framkommer också att elever inte får del av sina betyg skriftligen. Vidare visar tillsynen att eleverna inte alltid bedöms och betygsätts utifrån de nationella kunskapskraven utan att exempelvis närvaro och förmåga att komma i tid vägs in i bedömningen och att information om elevernas prestation på APL inte heller alltid används i betygssättningen.

Betygsformalia

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans betygsdokumentation inte uppfyller författningarnas krav. Det framgår av tillsynen att det finns examensbevis som innehåller felaktiga studievägs-koder. Betygskatalogen uppfyller inte heller författningarnas krav då utredningen visar att det förekommer felaktiga beteckningar, saknas daterade underskrifter och innehåller kommentarer som gör att det blir otydligt om de angivna betygen gäller eller inte.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Information om frånvaro

Enligt några intervjuade elever noterar lärare närvaro men flera intervjuade elever säger att lärarna inte alltid tar närvaro på lektionerna. Enligt elevhälsan känner de till att det finns lärare som inte är så duktiga på att föra in närvaro i det digitala systemet och de säger att det kan finnas ett mörkertal kring frånvaro på skolan. Lärare berättar att vid APL ska handledare rapportera elevens närvaro till skolan efter att APL-perioden är slut, det vill säga först efter tre veckor. Ibland kontaktar handledare skolan samma dag eleven är frånvarande. Biträdande rektorn säger att hen känner till att information om frånvaro på APL kommer till skolans kännedom i efterhand när APL-perioden är slut, men att det inte ska vara så. Tanken är att handledaren ska kontakta skolan samma dag och då lägger skolan in frånvaron i systemet och information om frånvaron skickas då till elevens vårdnadshavare via sms. Gör inte handledaren det kommer inte heller kännedom om elevs frånvaro till dennes vårdnadshavare. Rektorn säger att hen känner till att inte alla lärare rapporterar in frånvaro och att det är ett problem. Rektorn säger att de handledare som hen känner till rapporterar in frånvaro samma dag.

Utredning av frånvaro

Några intervjuade elever berättar att det är mycket frånvaro på skolan, enligt dem finns det elever som kommer till skolan bara någon gång i veckan. Några intervjuade elever berättar också att anledningen till att de fått F i betyg är att de har haft mycket frånvaro. Flera intervjuade lärare bekräftar att det är mycket frånvaro på skolan och att det är den största anledningen till att eleverna får betyget F. En lärare säger att hen ringer hem till elever som är frånvarande och om hen inte får kontakt med eleverna lämnar hen över informationen till rektor och eleven kan bli avstängd från skolan. Läraren säger sig inte vara insatt i om man undersöker orsaker till frånvaro. Enligt en intervjuad lärargrupp är enbart frånvaro inte en anledning att koppla in elevhälsan.

Elevhälsans representanter berättar i intervjun att många elever på skolan har mycket frånvaro, vissa elever har upp till 70-80 procent frånvaro. Enligt elevhälsan är den höga frånvaron på skolan en anledning till de låga kunskapsresultaten. Enligt elevhälsans representanter har de dock inte tillgång till uppgifter om elevernas frånvaro och de är heller inte involverade i arbetet med frånvaron, trots att de påtalat vikten av detta. Enligt elevhälsan finns ett stort behov av att de får tillgång till uppgifterna om elevers frånvaro och av att man har genomgångar av eleverna kontinuerligt. Enligt elevhälsan är processen kring frånvaro bristfällig på skolan. Skolan skulle exempelvis behöva titta på både oanmäld och anmäld frånvaro och utreda orsakerna till dessa. Det finns även behov av att elevhälsan går igenom frånvaron då de har sett att det finns elever där man inte har dragit in CSN och inte utrett orsakerna till frånvaron tillräckligt. På ett mer generellt plan säger elevhälsan att man behöver analysera frånvaron för att se på eventuella mönster. Elevhälsan säger sig känna till elever där orsakerna till frånvaron inte har utretts. Något arbete på skolan för att främja närvaro känner elevhälsan inte till.

Biträdande rektor säger att rektor ansvarar för att utreda orsakerna till elevers frånvaro och säger att elevhälsan borde vara mer delaktiga i processen. Rektor säger att man utreder orsaker till frånvaro och att det kan handla om mående eller sjukdom, men även lathet. Rektor säger att det är konstigt att lärare inte känner till att skolan utreder elevers frånvaro och bekräftar vidare att elevhälsan inte har tillgång till elevernas frånvaro i det digitala systemet.

Anställning av lärare

Det framgår av dokumentation och intervjuer med lärare och skolledning att huvudmannen har anställt obehöriga lärare tillsvidare samt att dessa undervisar i gymnasiegemensamma ämnen. Huvudmannen uppger att dessa lärare även kan användas i den vuxenutbildning och uppdragsutbildning som huvudmannen bedriver.

Rättslig reglering

Frånvaro

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge

den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

I förarbetena till bestämmelsen anges att fokus vid utredningen bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro (prop. 2017/18:183 s. 75).

Anställning

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Om personen ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 13 och 17-19 §§ skollagen). Endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Om en person som inte är legitimerad anställs med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 18 § och denne ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap 19 § skollagen).

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål, ett yrkesämne i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå, eller individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning. Men det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i ämnet, och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen. Även den som ska bedriva undervisning som avses i 2 kap. 17 § skollagen får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, detta gäller personer med utländsk lärarexamen som ska undervisa på främmande språk, undervisning i fristående skolor med viss särskild pedagogisk inriktning, och viss undervisning inom riksrekryterande utbildning på nationella program i gymnasieskolan.

Av förarbetena till skollagen framgår att ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med frånvaro inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att närvaro inte alltid kontrolleras och att vårdnadshavare till elever under 18 år därmed inte alltid får information om att eleven är frånvarande. Den visar också att skolan inte alltid får information samma dag om eleverna är frånvarande från sin APL-plats. Utredningen visar vidare att orsakerna till elevers frånvaro inte alltid utreds och att det inte sker något samråd med elevhälsan i de fall utredningar görs.

Skolinspektionen bedömer också att huvudmannen anställer obehöriga lärare på ett sätt som inte är i enlighet med författningarnas krav. Utredningen visar att huvudmannen har anställt obehöriga lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen och att de undantagsmöjligheter som föreligger enligt skollagen, för att frångå huvudregeln om visstidsanställning, inte är aktuella. Huvudmannens uppgift om att dessa lärare även kan användas i vuxenutbildning och uppdragsutbildning föranleder ingen annan bedömning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har efter begäran tagit del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete som består av tre dokument, *Utvecklingsområden*, *TAU systematiskt kvalitetsarbete ht 20/ vt 21* och *Styrning och utveckling av verksamheten*. Enligt rektorn är dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete ht 20-vt 21* en mall för läsårets kommande systematiska kvalitetsarbete, som inte är klart ännu. Rektorn uppger att det är hen som har gjort mallen och det tillhörande dokumentet *Tidsplan för TAU:s systematiska kvalitetsarbete för ht-21*, och att de inte genomfört det som var tänkt. Det var enligt rektorn det som fanns när Skolinspektionen efterfrågade skolans och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Rektorn säger vidare att deltagandet i arbetet inte varit detsamma som brukligt och att de under pandemin inte hunnit göra enkäterna som de brukar göra. Underlaget i dokumentet är därför enligt rektorn väldigt tunt.

Av intervju med lärare framgår att de inte deltar i något systematiskt kvalitetsarbete. På fråga hur skolan arbetar med att följa upp elevernas kunskapsresultat svarar lärare att de inte förstår frågan. Vid fortsatta frågor berättar lärare om uppföljning av enskilda elever, exempelvis berättar någon att det finns möjlighet att ta upp enskilda elever en gång i veckan på ett möte med skolledningen – där inte elevhälsan deltar, någon annan berättar att hen har koll på de elever som hen är mentor för. Dessa lärare berättar även om individuella möten med rektorn där de har tittat på och fått återkoppling kring undervisningsmaterial. Enligt lärarna känner de inte till att det har skett någon uppföljning på skolnivå av kunskapsresultat. Intervjuade lärare kan inte svara på om det finns och sker ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan. De känner inte heller till

om rektorn inom ramen för ett systematiskt kvalitetsarbete har fattat beslut om några gemensamma mål för att utveckla skolan.

Det framgår vidare av intervju med rektorn och biträdande rektorn att det är rektorn som koordinerar arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet, men att biträdande rektorn har deltagit till viss del. Rektorn bekräftar lärarnas uppgifter om att de inte deltagit i någon uppföljning av resultat för innevarande läsår.

Rättslig reglering

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 3-7 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att det systematiska kvalitetsarbetet innevarande läsår endast genomförts av rektor och till viss del biträdande rektor.

Förutsättningar för utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillgång till elevhälsa

Av intervjuer med elevhälsans representanter framgår att det saknas tillräcklig tillgång till elevhälsa, så att den kan användas för de insatser som skolans elever har behov av. I intervjuer samt inkommen information framkommer att huvudmannen inlett ett samarbete med ett företag för att tillhandahålla kompetenser inom elevhälsan. Av intervjuer med elevhälsans representanter framgår att omfattningen av respektive tjänst är skolsköterska 20 %, specialpedagog 20 % och kurator 10 %. I intervju med nämnda kompetenser uppger de att omfattningen av deras tjänster är för liten i förhållande till deras uppdrag och till de behov som finns hos eleverna på skolan. Exempelvis uppger skolsköterskan att inga hälsosamtal är genomförda på skolan, att det finns stor oreda i anteckningar från tidigare skolsköterska, att alla vaccinationer inte är genomförda och att journaler måste hämtas in. Sammantaget är arbetet så eftersatt att det inte hinner genomföras på den avsatta tiden på 20 % och något förebyggande och hälsofrämjande arbete genomförs inte överhuvudtaget. Enligt elevhälsans representanter kan skolpsykolog köpas in på uppdrag av skolan men det har hitintills

inte gjorts; någon skolpsykolog deltar exempelvis inte på möten eller kan ge stöd utifrån sin profession. Enligt representanterna behövs mer tillgång till samtliga kompetenser. Mer specialpedagog behövs framförallt för att kunna handleda personal i undervisningssituationer och i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd (se tidigare avsnitt i detta beslut). I intervju med kurator framkommer att det finns ett behov av att ta reda på vilka behov eleverna har där kurators kompetens kan stötta men att dennes tjänst inte ens räcker till för att ta reda på behoven. Av intervju med elevhälsans representanter framgår vidare att de inte deltagit i några hälsofrämjande och förebyggande insatser alls och att det finns stora behov av bland annat att arbeta med frånvaroproblematiken (se tidigare avsnitt i detta beslut).

Lärares uppfattning om tillgång till elevhälsan varierar. I en intervju uppger lärare att de tror att det finns tillräcklig tillgång till elevhälsans kompetenser men att det är svårt att veta och att det är något som de inte direkt har tänkt på. Inte heller säger de sig ha tänkt på om och i så fall hur elevhälsan kan användas för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. I en annan lärarintervju uppger lärare att skolsköterskan skulle behövas mer på skolan, enligt dessa lärare finns också behov av att arbeta med sex och samlevnad, något som de ser skulle kunna göras i samråd med skolsköterskan. I en annan lärarintervju säger lärare att det inte finns tillräcklig tillgång till elevhälsa då det finns elever som är i behov av att utredas för särskilt stöd där det inte har gjorts på grund av att elevhälsan inte har tid. Samtliga intervjuade lärargrupper säger sig inte känna till om det finns någon skolpsykolog knuten till skolan.

I intervju med biträdande rektor, som även är representant för huvudmannen, framkommer att hen känner till att skolsköterskans arbete är eftersatt samt att hen kan tänka sig att det kan behövas mer specialpedagog på skolan. Biträdande rektorn säger vidare att hen inte har sett något förebyggande och hälsofrämjande arbete under höstterminen och bekräftar att någon skolpsykolog inte har anlåtats. Rektorn säger i intervju att hen anser att det behövs mer tillgång till specialpedagog och säger vidare att om skolsköterskan anser att det behövs mer av dennes kompetens så är det nog så. Rektorn instämmer vidare i att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande och att skolpsykolog inte använts alls.

Ansvar för studie- och yrkesvägledning

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och skolledningen framgår att det finns olika uppfattningar om det finns någon, och i så fall vem, som har ansvaret för studie- och yrkesvägledningen på skolan. Flera intervjuade elever uppger att det inte finns någon studie- och yrkesvägledare på skolan, andra nämner att det är deras yrkeslärare som ansvarar för studie- och yrkesvägledningen och några andra elever säger att det är mentorerna. Det finns också någon elev som i intervju berättar att den efterfrågat stöd inom studie- och yrkesvägledning, men inte fått något sådant stöd. Elevhälsans representanter uppger att det inte finns någon studie- och yrkesvägledare på skolan och inte heller någon person som ansvarar för studie- och yrkesvägledningen. Intervjuade lärare från bygg- och anläggningsprogrammet säger att det är biträdande rektor samt en namngiven lärare som ansvarar för studie- och yrkesvägledningen och en annan lärargrupp anger en administratör som ansvarig. Biträdande rektorn säger att det är den namngivna läraren samt administratören som ansvarar för studie- och

yrkesvägledningen. Rektorn bekräftar att så varit fallet men säger att det numera är biträdande rektorn som är studie- och yrkesvägledare. Rektorn uppger dock att även om biträdande rektorn har rollen som studie- och yrkesvägledare så tar hen endast en del av uppdraget, men inte allt. Den biträdande rektorn, administratören och den namngivne läraren säger dock i intervju att de inte ansvarar för studie- och yrkesvägledningen. Exempelvis framkommer i intervju med administratören, som av flera nämnts som ansvarig för studie- och yrkesvägledningen, att hen tidigare haft uppdraget som studie- och yrkesvägledare, men inte sedan vårterminen 2021. Administratören säger att hen inte kan så mycket om studie- och yrkesvägledning och det framgår av intervjun att hen saknar aktuella kunskaper om de områden som omfattas av uppdraget som studie- och yrkesvägledare.

Av inkommen dokumentation framgår också att det i huvudmannens plan för introduktionsprogram anges att eleverna på introduktionsprogrammen erbjuds vägledning av studie- och yrkesvägledare på skolan, något som rektorn säger inte stämmer.

Tillgång till studiehandledning på modersmålet

Som framgår i tidigare avsnitt av beslutet finns det många elever på skolan i behov av stöd på sitt modersmål. Rektorn bekräftar i intervju att det finns behov av studiehandledning i arabiska och somaliska, men att det endast ges i arabiska. Enligt rektorn finns inget aktivt arbete med att kartlägga elevers behov av studiehandledning på modersmålet.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det finnas tillgång till elevhälsa för eleverna i gymnasieskolan. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).

Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) förutsätter arbete med elevhälsa en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. Det är också angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. Ett skäl till att regeringen föreslår en uppräkningslista av berörda personalkategorier är att elevhälsan förutsätter tillgång till en kompetens som är tillräcklig för att eleverna ska få det stöd de behöver.

Av skollagen framgår vidare att elever ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det inte finns tillgång till skolsköterska, kurator respektive specialpedagogisk kompetens i sådan omfattning att identifierade behov av medicinska, psykosociala och specialpedagogiska insatser för enskilda elever och på generell nivå kan tillgodoses. Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna på gymnasieskolan inte har tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Skolinspektionen bedömer slutligen att det vid gymnasieskolan inte erbjuds studiehundledning på modersmålet i somaliska trots att behov finns.

Utbildningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av skolans poängplan och intervju med skolledningen att vissa elever går inriktningen finsnickeri men får inriktningskurserna för inriktningen övriga hantverk. Även i examensbevis som Skolinspektionen har tagit del av anges fel inriktningskurser för vissa elever som gått inriktningen finsnickeri.

Rättslig reglering

Enligt 4 kap. 1 § gymnasieförordningen består ett nationellt program inom gymnasieskolan bland annat av gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen och i förekommande fall för inriktningen gemensamma karaktärsämneskurser. Bestämmelser om utbildningens omfattning finns i bilaga 1 till förordningen. Av denna bilaga framgår att de nationella inriktningarna på Hantverksprogrammet är finsnickeri, florist, frisör etc., textil design och övriga hantverk. Av Skolverkets föreskrifter om kurser för hantverksprogrammet (SKOLFS 2010:43) framgår att i inriktningen finsnickeri ska kurserna finsnickeri 1 och finsnickeri 2 ingå.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever inte ges föreskrivna inriktningskurser i förhållande till den inriktning som de går. Utredningen visar att vissa elever går inriktningen finsnickeri men får inriktningskurserna för inriktningen övriga hantverk. Konsekvensen av att det även anges fel inriktningskurser i examensbevis för vissa elever som gått inriktningen finsnickeri är att eleverna erhåller ett examensbevis för en utbildning med annat innehåll än det som föreskrivs i författningarna.

Ägar- och ledningsprövning samt ekonomiska förutsättningar Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Ägar- och ledningskretsen

Tau Learning AB är ett delägt dotterbolag till Zmaragdus AB. Zmaragdus AB äger 50 procent av bolaget. Resterande 50 procent ägs av sex delägare, varav fyra äger 10 procent var och två äger 10 procent tillsammans.

Lämplighet

Skolinspektionen har i ärendet tagit del av en lagakraftvunnen brottmålsdom från Hovrätten över Skåne och Blekinge 2017-09-20 avseende TB, en av delägarna i Tau Learning AB. Domen avsåg medhjälp till försvårande av skattekontroll, grovt brott, samt medhjälp till grovt skattebrott. Det framgår av domen att brottsligheten var att betrakta som allvarlig och med ett högt straffvärde. Påföljden blev med beaktande av vissa förmildrande omständigheter ett års fängelse och tre års rådgivningsförbud.

Insikt i skolförfattningarna

Det framgår av huvudmannens inskickade dokumentation att de personer i ägar- och ledningskretsen som anses ha insikt i skolförfattningarna är JR och CL. Av samma dokumentation framgår att CL har arbetat som rektor sedan 2013, har genomgått rektorsprogrammet samt är legitimerad lärare i ämnen på gymnasienivå. JR är legitimerad yrkeslärare samt läser tredje avslutande året på rektorsprogrammet. Under de år som CL varit rektor för Tau Learning Hantverksskola har verksamheten vid samtliga tillfällen som Skolinspektionen har genomfört tillsyn dock haft brister. Den 13 mars 2015 fattade Skolinspektionen beslut med föreläggande efter riktad tillsyn, då med brister inom systematiskt kvalitetsarbete, studie- och yrkesvägledning samt elevhälsa. Den 22 juni 2016 fattade Skolinspektionen beslut med vitesföreläggande efter regelbunden tillsyn, då med 13 brister inom arbetsplatsförlagt lärande, bedömning och betygssättning, elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt systematiskt kvalitetsarbete. Den 4 juni 2021 fattade Skolinspektionen beslut med föreläggande efter riktad tillsyn, då med brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. I nu aktuell tillsyn finns inom övriga sex områden 24 brister, varav flera är återkommande i förhållande till tidigare tillsyner. Vid tillsynen 2021 och den nuvarande tillsynen har även JR varit biträdande rektor och styrelseledamot. Det framgår också av intervjuer med både CL och JR, i egenskap av skolledning, att de saknar tillräcklig kunskap inom flera av de områden där brister förekommer, i synnerhet om extra anpassningar och särskilt stöd och bedömning och betygssättning; se vidare under respektive område i detta beslut. Det framgår också av tillsynen att det finns omfattande formaliabrister i betygskatalogen och i elevernas individuella studieplaner samt att elever läser fel inriktningskurser, vilket resulterar i felaktiga examensbevis.

Insikt i ekonomiska regelverk och aktuell associationsform

Enligt huvudmannens inskickade information är den person i ägar- och ledningskretsen som anses ha insikt i ekonomiska regelverk och aktuell

associationsform AB. Det framgår av dokumentation och intervjuer att AB är auktoriserad revisor i Kenya. På fråga från Skolinspektionen om AB har insikt i svenska ekonomiska regelverk svarar AB att hen har insikt i det ekonomiska regelverket för redovisning eftersom det är en internationell standard. Vad gäller skatterätt och aktiebolagslagen, som är annorlunda i Sverige, framgår däremot att AB i den delen använder sig av andra personers insikt, varav endast en, TB, ingår i ägar- och ledningskretsen.

Rättslig reglering

Enskilda får enligt 2 kap. 5 § skollagen efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola och fritidshem. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket skollagen lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, samt i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 2 kap. 5 a § skollagen bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Enligt 2 kap. 5 a § skollagen ska ifråga om en juridisk person prövningen, av om den enskilde uppfyller kraven på lämplighet och insikt, sammantaget avse den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Enligt förarbeten kan ägande struktureras på många olika sätt och bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande måste därför göras samlat utifrån alla omständigheter i det enskilda fallet. Hur ägarförhållandena ser ut i övrigt kan påverka vilket inflytande som en delägare har över verksamheten. Som en huvudregel kan dock en ägare anses ha ett väsentligt inflytande i ett aktiebolag om ägaren representerar mer än 10 procent av det röstberättigade aktiekapitalet (prop. 2017/18:158, s. 48).

Av förarbeten framgår vidare att insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten inte enbart avser skolförfattningar utan även annan lagstiftning som är relevant för huvudmannen att ha kännedom om. Det kan exempelvis avse kunskaper om arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som gäller för verksamheten. Vidare krävs att företrädarna kan visa att de har kunskap om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i ÅRL och ABL. Kunskapen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området. Förslaget innebär att det inte kommer att räcka att ha tillgång till kompetent administrativ och ekonomisk förvaltning, vilket idag gäller enligt LSS. (prop. 2017/18:158, s. 121).

Vid lämplighetsbedömningen ska, enligt förarbetena, bland annat ekonomisk skötsamhet vägas in, det vill säga att de uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter med mera eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Vid bedömningen ska hänsyn också tas till brottslighet av till exempel förmögenhetsrättslig karaktär.

Syftet med lagstiftningen är enligt förarbetena att förhindra oseriösa aktörer att verka inom välfärdssektorn (prop. 2017/18:158, s. 44–45). I förarbetena anges även att tjänster inom välfärdsområdet i stor utsträckning riktas till grupper som befinner sig i utsatta positioner och på olika sätt befinner sig i en beroendesituation i förhållande till den som levererar tjänsten. Att minska oseriösa aktörers möjlighet att bedriva skattefinansierad välfärdsverksamhet är dessutom viktigt för allmänhetens tilltro till sektorn som helhet (prop. 2017/18:158 s. 45). Vidare anges det i förarbetena att det är angeläget att tillsynsmyndigheterna kan ingripa innan bristande ekonomiska förutsättningar eller bristande lämplighet har hunnit drabba elever eller brukare (prop. 2017/18:158, s. 53).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att personerna AB, JR, JS, AN, SA, CL, LL och TB tillhör ägar- och ledningskretsen. AB i egenskap av styrelseordförande i Tau Learning AB och ägare i moderbolaget Zmaragdus AB, JR och JS i egenskap av styrelseledamöter i Tau Learning AB, AN i egenskap av styrelseordförande i moderbolaget Zmaragdus AB och ägare i Tau Learning AB samt CL, LL och TB i egenskap av ägare i Tau Learning AB.

Skolinspektionen har vid lämplighetsprövningen att bedöma huruvida var och en av de personer som ingår i ledningskretsen är lämpliga. Utgångspunkten för prövningen är personernas vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra relevanta omständigheter. Skolinspektionen har också att bedöma om ledningskretsen har insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det gäller kunskap om skolförfattningar men även kunskap inom andra områden såsom exempelvis de ekonomiska regelverk som styr associationsformen.

Vad gäller lämplighetsprövningen visar utredningen att TB är dömd för ekonomisk brottslighet, grovt brott. Domen är visserligen drygt fyra år gammal men det är fråga om förmögenhetsbrott som omnämns särskilt i förarbetena till regleringen om ägar- och ledningsprövning samt allvarlig brottslighet med högt straffvärde. Huvudmannen har i samband med kommunikeringen av underlag inför beslut uppgett att de har fullt förtroende för TB och att de vill att TB kvarstår som delägare. De uppger vidare att TB som 10-procentig delägare inte har något bestämmande inflytande i bolaget. Av förarbetena framgår att bedömningen av vem som har ett väsentligt inflytande ska göras samlat utifrån omständigheterna i det enskilda fallet samt hur ägarförhållandena ser ut i övrigt. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att samtliga delägare får anses ha ett väsentligt inflytande i bolaget och därmed ingår i ägar- och ledningskretsen. Mot bakgrund av att TB är dömd för grov ekonomisk brottslighet gör Skolinspektionen bedömningen att TB får anses vara olämplig att bedriva

skolverksamhet. Vad huvudmannen har anfört om att de har förtroende för TB föranleder därmed ingen annan bedömning.

Vad gäller insikt i skolförfattningarna visar utredningen vidare att CL och JR har erfarenhet som rektor respektive biträdande rektor samt har gått respektive går rektorsprogrammet. Skolinspektionen anser att en person med sådan erfarenhet och utbildning normalt sett kan antas ha förvärvat insikt i skolförfattningarnas krav. Mot bakgrund av den bristande kunskap om grundläggande delar av skollagstiftningen som framkommit i de intervjuer som har genomförts med CL och JR samt det stora antal brister som förekommer i innevarande tillsyn, varav flera är återkommande från tillsyner som genomförts de senaste åren i verksamheten, bedömer Skolinspektionen dock att CL och JR saknar tillräcklig insikt i skolförfattningarna för att bedriva den aktuella verksamheten.

Avseende insikt i ekonomiska regelverk för den aktuella associationsformen visar utredningen att AB endast till viss del har insikt i dessa. I den del som avser aktiebolagslagen och skatterättslig lagstiftning hänvisar AB till andra personers insikt, varav endast TB ingår i ägar- och ledningskretsen. Då TB bedömts olämplig enligt ovan kan dennes insikt inte åberopas. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen saknar tillräcklig insikt i ekonomiska regelverk för den aktuella associationsformen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tau Learning AB:s verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Tau Learning AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Björn Persson

X Cecilia Kjellman

Enhetschef
Signerat av: Cecilia Kjellman

I ärendets handläggning har även utredarna Ulrika Bohlin, Jenny Fahlman, Johanna Tinghammar Bruck, Maria Nymän, Selma Gušić, Hilda Sjöberg, Sara Angeria samt ekonomerna Lina Håkansson, Linnea Holmström Svedin och Christina Lundborg medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se